

Hutě ve Völklingenu

No potěš pánbůh, vždyť tady je to jako uprostřed vysokých pecí ve Vítkovcích, jenom mnohem reza-
vější – napadlo mě už při let-
ném pohledu na tu změť že-
lezných konstrukcí přede
mnou. Šest hektarů na břehu
řeky Saary zabírá areál völklin-
genské hutě a je to obrovský
labyrint potrubí, dopravníků,
elektrických vedení, kolejí
a komínů. Jen těžko si lze
představit něco, co by tak málo
odpovídalo představám o loka-
litách vedených na Seznamu
světového dědictví UNESCO.

A přeče se toto místo zapsa-
lo zcela nesmazatelně do dějin
lidstva. Železná huť byla ve
Völklingenu založena roku
1873, jen dva roky po založení
německé říše v roce 1871.
Německu vládl říšský kancléř
Otto von Bismarck a konjunk-
tura spojená s vrcholným ob-
dobím industrializace hutím
svědčila, takže se rozrostly na
mohutný průmyslový celek.

Vše bylo zcela ideálně po
ruce. Mezi Saarou a Maasou se
nacházela obrovská ložiska že-
lezné rudy, u Saarbrückenu
zase kamenného uhlí.

Röchlingové přinesli slávu

Původní huť, která vyráběla
svárkovou ocel pro nosníky
a železniční pražce, sice již po
šesti letech zavřeli pro neren-
tabilnost.

Až v roce 1881 ji koupil Karl
Röchling, průmyslník, úspěš-
ný obchodník a bankéř. A to
byl zvrat v historii zdejších
hutí. Rodina Röchlingů pak
zůstala spojena s místní hutí
téměř sto let. Za tu dobu se
z původní malé hutě stal nej-
větší závod na výrobu ocelo-
vých nosníků v Německu
a jedno z nejvýkonnějších za-
řízení svého druhu vůbec. Taky
se tu vyrobilo skoro devadesát
procent všech typických ně-
meckých příleb, zkonstruova-
ných během první světové vál-

Hutě ve Völklingenu

FOTO: LUMIR PECOLD

ky. Zbrojní výroba byla po
zdejší závod v obou světových
válkách podstatným zdrojem
příjmů. Výjimečnost těmto
hutím ale zajistily především
zdejší vynálezy, které zcela
změnily výrobu železa a oceli
na světě.

V roce 1889 byla ve Völklin-
geny uvedena do provozu prv-
ní Thomasova ocelárna. Využí-
vala postup výroby oceli, který
vynalezl anglický vynálezce
Sidney G. Thomas, umožňují-
cí zpracování železa bohatého
na fosfor na kvalitní ocel. Prin-
cip spočívá v tom, že v ocelár-
ně se přidává do surového že-
leza vápno, které na sebe váže

fosfor. Vznikne tak struska,
která se dál zpracovává na
Thomasovu moučku, což je
výborné hnojivo, a zároveň se
odstraní z železa fosfor.

V roce 1900 byla v místních
hutích postavena první hala
s plynovým dmýchadlem, kte-
ré vhánělo do vysokých pecí
předehřátý vzduch. Ten je dů-
ležitý pro zvýšení účinnosti
tavby. Vždyť na výrobu 1 tuny
surového železa je potřeba asi
4000 metrů krychlových vzdu-
chu, který dodává do vysoké
pece kyslík, potřebný k hoření
paliva.

V letech 1911–1913 ve völk-
lingenských hutích vybudovali

a uvedli do provozu první čis-
tičku suchého plynu v dějinách
průmyslu, která jako palivo pro
mohutná dmýchadla využívala
kychtový plyn. Tedy plyn, který
vzniká ve vysoké peci jako ved-
lejší produkt. Vznikl tak geniál-
ní uzavřený koloběh.

Posledním vrcholem z řady
zdejších novinek v metalurgii
bylo spékání železné rudy v pá-
sovém sintrovacím zařízení.
To bylo ve Völklingenu zavede-
no v roce 1928 a spočívalo
v tom, že ruda rozemletá na
jemný prášek se spékala s pali-
vem ještě předtím, než byla
vsazena do vysoké pece. Toto
zařízení se pak napodobovalo
všude na světě.

Rezavé monstrum

Ani tyto pozoruhodné vyná-
lezy neuchránily Sársko od
krize hutního průmyslu a oce-
lářství, a tak nakonec byla
v roce 1986 výroba surového
železa ve völklingenské huti
zastavena. Několik let se dis-
kutovalo, co s tímto „rezavým
monstrem“, až se sárská zem-
ská vláda rozhodla podnik za-
chovat a památkově chránit.
Koncem roku 1994 byly pak
völklingenské hutě zapsány na
Seznam světového dědictví
UNESCO jako jedinečné svě-
dectví dějin techniky a průmy-
slové kultury z přelomu 19.
a 20. století.

Zachovat tento ohromný in-
dustriální komplex a dát mu
novou smysluplnou funkci
ovšem není vůbec jednoduchý
úkol. Na to nestačí udělat z bý-
valé fabriky mrtvé muzeum.
A tak v současnosti prostory
bývalé hutě hostí různá kultur-
ní vystoupení, výstavy, v podni-
kovém areálu pracují studenti
sárské Akademie výtvarného
umění, konzervátor zde má
zkouškové prostory, a v bývalé
díleňské hale si zase mladí
zkoušejí v jakémsi technolo-
gickém středisku, jak se inova-
tivně pustit do podnikání. ●

LUMIR PECOLD

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Město Völklingen se nachází
v Sársku nedaleko hranic
s Francií. Do města se nej-
snadněji dostanete sjezdem
z dálnice 620 (E29) spojující
Saarbrücken se Saarlouis.
Místní huť jsou unikátním pa-
mátkem průmyslové výroby

na konci devatenáctého století
a v začátcích století dvacátého.
Poskytují komplexní obraz o vý-
robě surového železa v té době.
Kompletní Seznam světového
dědictví UNESCO v češtině:
www.ingema.net rubrika WH
UNESCO.